

SEPTEMBER 2008

In dit nummer:

- Onderwijsagenda 2008-2009
- De schatkamer: De Koninklijke Bibliotheek
- Masterclass Christopher Bayly
- Masterclass Lisa Jardine
- Bericht van de promovendiraad
- Promovendi stellen zich voor

• HUIZINGA NIEUWS

Zo aan het begin van het nieuwe academische jaar ontvangt u het tweede nummer van het *Huizinga Nieuws* 2008. Deze gedrukte nieuwsbrief met informatie over de onderwijs- en onderzoeksactiviteiten van het instituut wordt drie maal per jaar verspreid onder de leden van het Huizinga Instituut. *Huizinga Nieuws* is bedoeld als aanvulling op de informatie die op de site www.huizingainstituut.nl te vinden is en op de e-mails die met enige regelmaat naar alle leden worden gestuurd. Kopij voor deze nieuwsbrief (of voor de site van het Huizinga Instituut) is zeer welkom. U kunt uw kopij sturen naar huizinga-fgw@uva.nl.

In deze nieuwsbrief wordt er ruimschoots vooruitgeblikt op het onderwijsaanbod, congressen en bijeenkomsten die door, of onder de vlag van het Huizinga Instituut aangeboden worden in het jaar 2008-2009. Vanaf heden kunt u zich weer aanmelden voor activiteiten.

ONDERWIJSAGENDA 2008-2009

Binnen enkele weken wordt het nieuwe onderwijsprogramma verspreid onder al onze leden. Tot die tijd kunt u voor informatie de website raadplegen; daar staat het complete programma vermeld. Op deze plek alvast een overzicht van het onderwijsprogramma in het kort.

Ook dit jaar wordt er geïnvesteerd in een verbreding en verdieping van de kennis van eerstejaars promovendi via de **Cursus Cultuurhistorisch Onderzoek**. De praktische vaardigheden kunnen eveneens weer worden getraind. Het schrijven van een cultuurhistorisch proefschrift wordt dit jaar ook aangeboden in het Engels. Daarnaast is er gelegenheid **mondeling presenteren** te oefenen, **recensies** te leren schrijven en je promotietraject goed te **plannen**. Nieuw is het onderdeel **Interviewen** voor promovendi dat wordt verzorgd door medewerkers van het NIOD.

Dit jaar biedt het Huizinga Instituut een sterk internationaal georiënteerd programma, waarbij de voertaal veelvuldig Engels zal zijn. In samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek worden onder meer masterclasses van **Lisa Jardine** (QMLU) en **Robert Kinross** (uitgever en typograaf) verzorgd. Maar ook onze eigen promovendi zorgen mede voor de komst van internationale wetenschappers zoals **Christopher Bayly** (Cambridge) en **Wulf Kansteiner** (Binghampton University). Letterkundigen zullen hun hart dit jaar extra kunnen ophalen met het atelier over **Engagement en literatuur** of de masterclass onder leiding van **Sophie Levie** (RU) over **Nabokov**. Dit laatste zal ook de deelnemers aan de Internationale cursus in Sint Petersburg interesseren. Het is voor hen een goede

gelegenheid om zich maanden na terugkeer nogmaals te kunnen verdiepen in een aspect van de Russische literatuurgeschiedenis.

De agenda voor het jaar 2008-2009 ziet er als volgt uit.

2008

14-21 september	Internationale cursus <i>Cultural Transfer. Russia and Europe</i> in Sint Petersburg
19 september	Masterclass 1. Christopher Bayly <i>Overseas history, theory and practice</i>
26 november	Masterclass 2. Lisa Jardine <i>Exploring the traces of Anglo-Dutch relations through the Huygens family</i>
28 november	Atelier 1. <i>Literary historiography and the 'Other'</i>
12 december	Atelier 2. <i>Engagement en moderne literatuur, theorie en praktijk</i>

2009

6, 13, 20, 23 en 27 januari	Cursus <i>Oral History and Life Stories</i>
16 januari	Atelier 3. <i>History and Television, Mediated Memories – Historical problems: a Dutch-German Comparison</i>
29 en 30 januari	Introductie <i>Cursus Cultuurhistorisch Onderzoek</i> (CCO)
4 februari	CCO 1. <i>Introductie op de Klassieken</i> CCO 2. <i>Michel Foucault</i>
11 feb., 4 mrt., 1 en 15 april, 6 en 27 mei	Cursus <i>Schrijven van een cultuurhistorisch proefschrift</i>
11 feb., 4 mrt., 1 en 15 april, 6 en 27 mei	<i>Course Writing your dissertation in English</i>
13 februari	Masterclass 3. <i>Een morele functie voor literatuur? Het werk van Vladimir Nabokov tussen ethiek en esthetiek</i>

18 februari	CCO 3. <i>Jacques Derrida</i> CCO 4. <i>Max Weber</i>
24 februari	Atelier 4. <i>Planning van het promotietraject</i>
24 februari	Voorbespreking Barchem en cursus Mondeling Presenteren
4 maart	CCO 5. <i>Clifford Geertz</i>
11 maart	Atelier 5. <i>Vechten met Pierre Bourdieu, of de omgang met theorie in cultuurhistorisch onderzoek</i>
16 en 23 maart, 6 april	Cursus <i>Mondeling Presenteren</i>
18 maart	CCO 6. <i>Gendergeschiedenis</i> CCO 7. <i>Visuele Cultuur</i>
31 maart	Atelier 6. <i>Hoe een wetenschappelijk werk te recenseren</i>
1 april	CCO 8. <i>Begripsgeschiedenis en de nieuwe geschiedenis van het politieke denken</i>
16-18 april	Promovendisymposium deel 1 te Barchem
22 april	CCO 9 + 10. <i>History of Science, Medicine and the Body</i>
Mei 2009	Masterclass 4. <i>Robert Kinross</i>
12 mei	Atelier 7. <i>Interviewen voor promovendi</i>
15 mei	Voorbespreking masterclass 6. <i>Theorie en netwerkanalyse</i>
20 mei	Afsluiting CCO
12 juni	Masterclass 5. <i>Theorie en netwerkanalyse dag 1</i>
26 juni	Masterclass 5. <i>Theorie en netwerkanalyse dag 2</i>
15 oktober	Promovendisymposium deel 2 te Amsterdam

DE SCHATKAMER

In de rubriek De Schatkamer willen wij aandacht besteden aan unieke collecties op het gebied van de cultuurgeschiedenis, die het verdienen vaker te worden geraadpleegd en die toegankelijk zijn voor onderzoek. Wellicht leidt bespreking van een dergelijke verzameling in Huizinga Nieuws tot een uitgebreid onderzoeksproject, waarvoor aanvullende financiering bij NWO kan worden aangevraagd (bijvoorbeeld in het kader van het programma Culturele Dynamiek). Wilt u zelf een unieke, doch onbekende collectie onder de aandacht brengen? Stuur dan een e-mail naar: huizinga-fgw@uva.nl
Dit maal in de Schatkamer: de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag.

SERENDIPITY – DE LEESZAAL VAN NEDERLAND

Elsbeth Kwant

Soms is niet alleen een collectie uniek, maar ook de wijze waarop deze wordt gepresenteerd. De Koninklijke Bibliotheek heeft een uitzonderlijke collectie van en over Nederland. Sinds 1974 wordt van elke publicatie die in Nederland verschijnt, een exemplaar bewaard in de Koninklijke Bibliotheek. Dat wil zeggen dat titels die elders soms nauwelijks te vinden zijn, altijd nog in de KB kunnen worden ingezien. De Nederland -collectie heeft sinds vorig jaar ook een zichtbare plek gekregen in de Leeszaal van Nederland. Ruim 60.000 boeken op het gebied van Nederlandse geschiedenis, cultuur en samenleving staan daar in open opstelling.

In de leeszaal zijn alle relevante publicaties (ook van voor 1974) chronologisch gerangschikt. Binnen drie grote historische blokken (Nederland tot 1800, 1800-1945 en na 1945) zijn er thema's gekozen. Deze verschillen per tijdvak (industrialisatie is in de oudheid nu eenmaal niet zo'n issue), maar kennen wel overeenkomsten. Nederland in internationale context, sociaal-economische ontwikkelingen, kunst en cultuur, ontwikkelingen in religie

en wetenschap komen in elk tijdvak aan bod. Daarnaast zijn zes thema-paviljoens ingericht over relevante Nederlandse onderwerpen: Koloniaal Verleden, Migratie, Nederland & Oranje, Nederland Waterland, Nederland Nu, Religie in Nederland.

Elke titel in de Leeszaal van Nederland leidt onvermijdelijk naar andere titels op hetzelfde terrein, geselecteerd door de vakspecialisten van de KB. Ook de Britse historicus Jonathan Israel, die vorig jaar als fellow aan de KB verbonden was, werd nog verrast door nieuwe publicaties op zijn terrein. 'Die had ik nooit gevonden als ze niet zo bij elkaar waren geplaatst in de Leeszaal van Nederland'. Zo stimuleert de Leeszaal van Nederland serendipity – oftewel het vinden van wat je niet zocht, onmisbaar in elk onderzoek.

De leeszaal is ook zo ingericht dat het er prettig werken is. De chronologische indeling wordt ondersteund in de inrichting, met contemporair meubilair (in bruikleen van ICN) en afbeeldingen uit de collectie. Daarnaast zijn er natuurlijk 'gewone' werkplekken, met toegang tot Eduroam. Eduroam geeft studenten en medewerkers van op SURFnet aangesloten instellingen veilig en eenvoudig toegang tot het internet.

Voor een visuele impressie van de Leeszaal van Nederland:

http://www.kb.nl/red/kennismaken/include_movies4.html

Voor meer informatie www.kb.nl

OVERSEAS HISTORY, THEORY AND PRACTICE

Masterclass by Prof. Christopher Bayly

During the last few decades much has changed in the way scholars look at the history of European overseas expansion. Inspired by disciplines such as anthropology and literary studies many academics have tried to break down so-called 'grand narratives' that were written by previous generations. From a postcolonial perspective they aim to unravel underlying ideas of the categories 'Self' and 'Other' and to expose how these were connected with the power structures of the colonial state.

Such ideas have raised important questions on the study of overseas history. Participants of this masterclass are invited to discuss these issues with Christopher Bayly, departing from a selection of secondary literature, and – if applicable – their own experiences during their research. The discussions will take place in English.

When: Friday 19 September, 10.00-16.00 hrs.

Where: Room 114, PC Hoofthuis, Spuistraat 134, Amsterdam

Registration: huizinga-fgw@uva.nl, or check our website for more information.

EXPLORING THE TRACES OF ANGLO-DUTCH RELATIONS THROUGH THE HUYGENS FAMILY

Masterclass by Prof. Lisa Jardine

On 26 November Lisa Jardine will conduct a masterclass for PhD-students of the Huizinga Institute or other institutes regarding Anglo-Dutch original manuscript materials (letters of Constantijn Huygens senior and Elizabeth of Bohemia). She will provide for copies and transcriptions in advance for the students.

In the fall Professor Jardine will temporarily work at the NIAS as KB-fellow. This fellowship is awarded to a renowned non-Dutch scholar in the humanities and offers sustained access to the extensive collections of the Royal Library. The masterclass will therefore take place in The Hague.

PhD-students with an interest in this masterclass will be requested to study a reader and to hand in a (provisional) outline of their dissertation and their CV. *Deadline: 27 October 2008.* For more information please check our website.

BERICHT VAN DE PROMOVENDIRAAD

Susan Hogervorst

Een kort bericht deze keer, want ook de raad heeft zomer gevierd...

Voor de zomer hebben we samen met onderwijscoördinator Anne Hilde het concept onderwijsprogramma 2008-2009 besproken, in het licht van alle kritische opmerkingen en verbeteringssuggesties die we voor, tijdens en ook nog na de algemene ledenvergadering in Barchem hebben ontvangen.

Voor zover dat organisatorisch en financieel mogelijk was, zijn er veranderingen doorgevoerd; zie het nieuwe onderwijsprogramma, waar de raad zeer tevreden mee is. Ook zijn er een aantal nieuwe cursussen, zoals de Engelstalige schrijfcursus (naast de Nederlandstalige), de cursus interviewtechnieken (naast de cursus Oral History) en de cursus Planning van het promotietraject in plaats van de cursus Planning en positionering van het proefschrift. Mochten er zaken zijn die wel in Barchem aan de orde zijn gekomen, maar die je niet terugziet in het nieuwe onderwijsprogramma, dan wordt daar mogelijk nog aan gewerkt voor volgend jaar, of was het helaas echt niet haalbaar.

En over Barchem gesproken: ook komend jaar is de groep sprekers groot. Het plan is daarom is om één symposium te houden in Barchem van 2 ½ dag, en net als in 2007 een aparte dag te organiseren op een centrale locatie waar dan nog zes promovendi zullen spreken. Twee maal twee dagen Barchem is niet wenselijk om allerlei redenen – de belangrijkste daarvan is dat we alle

sprekers een zo groot mogelijk publiek gunnen en er maar weinigen zullen zijn die twee 'Barchems' bijwonen.

Van clusteren van de presentaties op onderwerp, zoals tijdens de ALV werd voorgesteld, wordt afgezien. Het kan niet altijd, en het is ook niet in de geest van het Huizinga Instituut. Excursies tussendoor zijn volgens ervaringsdeskundigen nauwelijks haalbaar, maar zo mogelijk wordt er wel ergens een iets langere pauze ingelast.

Op het moment van schrijven nog niet, maar op het moment van verschijnen van dit stukje heeft de onderwijs- en onderzoekscommissie van het Huizinga Instituut al wel vergaderd over het nieuwe onderwijsprogramma en ook over een plan voor een eventuele summerschool voor researchmasterstudenten op het gebied van de cultuurgeschiedenis. Ook daarbij is/was de promovendiraad uiteraard aanwezig, en we houden jullie even vanzelfsprekend op de hoogte van deze en andere ontwikkelingen.

Zo is het toch nog een niet zo heel erg kort bericht geworden – blijkbaar was die zomer toch best inspirerend...

Namens de promovendiraad,
Susan Hogervorst

Vragen, opmerkingen, suggesties en overig voor de raad:
hogervorst@fhk.eur.nl

NIEUWE PROMOVENDI

De volgende promovendi hebben zich nieuw aangemeld bij het Huizinga Instituut:

Robin Buning (per 01-11-2006, UU), *Henricus Reneri (1593-1639)*

Wim de Jong (per 01-01-08, RU), *Democratizing Democracy*

Norah Karrouche (per 01-02-2008, EUR), *Berber history and social strategy among Moroccans in Antwerp, Rotterdam and Nador.*

Arnold Lubbers (per 01-01-2008, UvA), *Literair imperialisme? Over de literaire integratiepolitiek ten tijde van het Verenigd Koninkrijk 1815-1830*

Seckin Ozdamar (per 01-09-2007, UM), *The relation between the formation of collective memory and spatial practices in Ankara and Istanbul in the early Republican period of Turkey*

Marieke Smit (per 01-05-2008, RU), *Hart en Hoofd: drie katholieke meisjesscholen in Nederland 1920-1968*

Eva de Valk (per 01-05-2008, VU), *De situering van de DDR-geschiedenis in het herenigde Duitsland. Momenten van onderhandeling in de vorming van een gezamenlijke identiteit*

Ingmar Vroomen (per 01-02-2008, EUR), *Oorlog in Europa – facties in het land: Patria en Patriotten in pamfletten (1618-1690)*

Jasper van der Steen (per 01-09-2008,UL), *The politics of memory in the Low Countries, 1566-1700*

Marianne Eekhout (per 01-09-2008, UL), *Community and memory. Mediating local memories of the Dutch Revolt, 1566-1700*

In dit nummer stellen zich voor: Robert-Jan Wille (RU), Merel Leeman (UvA), Tim Nicolaije (Utwente) en Joris Oddens (UvA).

DE 'ARCHAEOPTERYX MIT SAUERKRAUT' EN DE WARE MOTIEVEN ACHTER WETENSCHAPPELIJKE EXPEDITIES ROND 1900

Robert-Jan Wille (Radboud Universiteit Nijmegen)

Nijmegen, 25 juli 2008

Ik heb vandaag een groot raadsel opgelost. Niet echt een 'Welträtsel', om met de woorden van de bioloog Ernst Haeckel te spreken, maar toch wel een flink mysterie.

Ik wilde de komende jaren namelijk de schijnbaar plotselinge steun van de Nederlandse overheid aan grote wetenschappelijke expedities aan het einde van de negentiende eeuw gaan onderzoeken en plaatsen. Welke (netwerken van) wetenschappers kregen een twijfelende overheid uiteindelijk zover? Kon deze steun begrepen worden in de context van het nationalisme en imperialisme van die periode? Heeft die steun daarnaast misschien ook nog eens het fundament gelegd heeft voor het Nederlandse wetenschapsbeleid sindsdien?

Dat zijn zeer belangrijke vragen. Maar eigenlijk zit er nog een vraag achter. Een vraag die ik als rechtgeaard historicus eigenlijk niet mag stellen, namelijk: *waarom gaan wetenschappers überhaupt op expeditie?* Nu ja: stellen mag wel, maar ik mag hem als alfa zeker niet beantwoorden. De expertise om dit soort vragen te beantwoorden is in de loop van de negentiende en twintigste eeuw geclaimd door psychologen, gedragsbiologen, neurobiologen en meer van deze bèta's en gamma's. Die mogen dan iets zeggen over endorfine en het fenomeen van avontuur, de buitenlandse reis als *rite de passage* of het afzetten tegen je

ouders door het opzoeken van gevaar, etc. etc. Als historicus mag je hooguit impliciet de zaken benaderen.

Echter, als je me gisteren met een pistool op mijn hoofd (en een verklaring-van-goedkeuren in drievoud opgesteld door een echt gediplomeerde bèta) had bevolen om dan toch maar met een historische pseudo-verklaring te komen, had ik gezegd: 'de missing link'. Ik had zoiets gebrabbeld over de roem die met name zoölogen rond 1900 konden verkrijgen door levende diersoorten of fossielen op te sporen die de gaten in Darwins evolutieleer zouden kunnen vullen, sexy overgangsvormen tussen bestaande diersoorten.

Al in 1862, drie jaar na het verschijnen van *The Origin of Species*, werd zo de eerste 'missing link' (de term werd later door Haeckel gebruikt) gevonden: de fossiele vogel *Archaeopteryx*, met reptiele trekjes; ook werden Australische wetenschappers aangemoedigd vogelbekdieren (eierleggende zoogdieren) en longvissen op te sturen naar Engeland ter analyse; de Limburgse Amsterdammer Eugène Dubois, met de boeken van Haeckel in de hand, vond de beroemdste ontbrekende schakel: de *Pithecanthropus erectus* in Java, dé schakel tussen aap en mens. Het Nederlandse koloniale leger had hem hierin ondersteund.

(Bron bijgevoegd plaatje: Artisbibliotheek / Archief M. W. C. Weber, Amsterdam; bewerkt door ondergetekende)

Maar vandaag heb ik een beter antwoord. Biologen zijn gewoon enorme hongerlappen en avontuurlijke fijnproevers!

Stom, ik had het al kunnen weten. Ik kende namelijk al de legendarische verhalen van de Britse geoloog William Buckland die zich door het hele dierenrijk wilde eten. Hij at panters, puppy's, Portugese oorlogsschepen (het organisme bedoel ik) en naar het schijnt zelfs het hart van een gebalsemde middeleeuwse koning. Maar de evolutieleer bood kansen voor nóg exotischere maaltijden. Als je zowel geniet van kikkerbiljetjes en van vis, dan moeten longvissen als

mogelijke overgangsdieren tussen vis en amfibie wel heel erg lekker smaken! En als je een overgangsfossiel vindt: wie weet leven er nog wel exemplaren van in het wild!

Het bewijs? Het menu dat geserveerd werd op de zestigste verjaardag van Haeckel in 1894. De Amsterdamse zoöloog Max Weber was er voor uitgenodigd. Het hoofdgerecht: "Archeopteryx mit Sauerkraut". Dé bekroning van dertig jaar wetenschappelijke expedities, een voedzame doch niet zo eenvoudige maaltijd.

Ik heb in het dagboek van Weber alleen niet kunnen vinden of het nu naar kip of krokodil smaakte.

TRANSATLANTISCH DUITSLAND: DE ROL VAN DE ERVARING VAN DE EMIGRATIE OP DE ONTWIKKELING VAN HET ONDERZOEK VAN DUITS-AMERIKAANSE HISTORICI NAAR DE OPKOMST VAN HET NATIONAAL-SOCIALISME

Merel Leeman

In de jaren '30 van de vorige eeuw ontvluchtten de meeste prominente joodse historici Nazi-Duitsland. Veel van deze liberale historici vonden een veilig onderkomen in de Verenigde Staten, waar zij in veel gevallen posities verworven bij vooraanstaande universiteiten. Een reden voor dit warme welkom was dat de internationale rol die de Verenigde Staten na 1945 gingen spelen een grote behoefte aan kennis over Duitsland met zich meebracht. De Duits-Amerikaanse historici waren hierdoor in de positie om een unieke bijdrage aan het onderzoek naar de Duitse geschiedenis te leveren.

Het valt op dat vooral het werk van de Duits-Amerikaanse historici die na 1918 zijn geboren een nieuwe blik op de Duitse geschiedenis werpt. Omdat deze historici als kind uit Nazi-Duitsland vertrokken, is hun werk fundamenteel gevormd door de ervaring van de emigratie. Zowel hun herinneringen aan de gruwelen van het Nationaal-Socialistische regime als hun opleiding in de democratische Verenigde Staten heeft diep ingewerkt op hun ontwikkeling als historicus. Hun ervaring van de emigratie stimuleerde ook in hun academische werk de overschrijding van grenzen. Door de geografische afstand tot hun vroegere vaderland, konden zij, veel eerder dan hun Duitse collega's, vragen stellen naar individuele verantwoordelijkheid en de aantrekkingskracht van het nationaal-socialisme.

Maar juist vanwege zijn provocatieve karakter is het werk van deze Duitse-Amerikaanse historici lang door Duitse historici genegeerd. Tegelijkertijd verworven zij als joodse, liberale emigranten in de Verenigde Staten een moreel superieure status, die een kritische receptie van hun werk problematiseerde. Om deze redenen staat het

onderzoek naar deze Duits-Amerikaanse historici nog in de kinderschoenen.

Sinds het einde van de Koude Oorlog is in toenemende mate ruimte ontstaan voor een veelvoud van perspectieven op de Duitse geschiedenis. De Verenigde Staten en de Tweede Wereldoorlog zijn niet langer de morele oriëntatiepunten van voorheen. In deze context dringt de vraag zich op naar de erfenis van de Duits-Amerikaanse historici, die in hun verhaal van de Duitse geschiedenis een diepe bewondering voor de liberale Amerikaanse democratie koppelden aan hun persoonlijke ervaringen als emigranten.

Om hier inzicht in te krijgen, onderzoek ik in mijn proefschrift de invloed van hun ervaring van de emigratie uit Nazi-Duitsland op hun verklaringen voor de opkomst van het nationaal-socialisme. Hierbij staan drie historici centraal: Fritz Stern (1926), Peter Gay (1923), and George Mosse (1918-1999). Deze vooraanstaande joodse en liberale cultuurhistorici hebben de Duitse geschiedenis gedurende een lange periode van hun leven bestudeerd. Om erachter te komen in welke mate hun 'liberale verhaal' van de Duitse geschiedenis nog steeds betekenis heeft, besluit ik mijn onderzoek met een analyse van de hedendaagse receptie van hun werk.

AMSTERDAMS WISKUNDEONDERWIJS

Tim Nicolaije (Universiteit Twente)

In 1663 vlogen enkele Amsterdamse wiskundeonderwijzers elkaar in de haren. Aanleiding hiervoor was een pamflet van de rekenmeester Cornelis van Leeuwen waarin hij in niet mis te verstane bewoordingen enkele van zijn collega's afschilderde als "belachelijke Geometristen". Zo merkte Van Leeuwen over één van hen bijvoorbeeld op dat hij zich geen "Wisen Starre-konstenaar" moest noemen, maar veeleer een "Mis- en Narre-konstenaar". Zijn belangrijkste verwijt aan de "belachelijke Geometristen" was dat zij weliswaar hoog van de toren zouden blazen over hun wiskundige kunnen, maar feitelijk slechts triviaal of gejat materiaal in hun boeken presenteerden. De drie onderwijzers die zo werden aangevallen door Van Leeuwen konden dit natuurlijk niet over hun kant laten gaan en reageerden in net zo duidelijke taal op zijn provocatie.

Deze pamflettenstrijd is niet de enige botsing tussen Amsterdamse wiskundeonderwijzers die plaatsvond in de tweede helft van de zeventiende eeuw. Met enige regelmaat daagden zij elkaar uit door bijvoorbeeld wiskundeopgaven te verspreiden op aanplakbiljetten of troffen zij elkaar in wiskundige duels. Op een dergelijke manier probeerden deze onderwijzers de aandacht van potentiële klanten op zichzelf te vestigen door te laten zien hoe goed zij de wiskunde beheersten en door tegelijkertijd de concurrentie zwart te maken. Zij moesten immers met lessen in wiskundige vakken als

navigatie, landmeten en boekhouden hun geld proberen te verdienen. Toch konden ze aan de andere kant de conflicten niet al te hoog laten oplopen want vaak genoeg hadden ze elkaar ook nodig.

Doordat er nog maar weinig onderzoek is gedaan naar deze interessante groep wiskundigen is er nog veel dat over hen gezegd kan worden. Historici die zich hiermee bezig hebben gehouden hebben zich voornamelijk gericht op afzonderlijke pamflettenstrijden of lesboeken en hebben daarvan dan meestal slechts een inhoudelijke bespreking van de wiskunde gegeven, zonder zich te richten op de bredere culturele context. Aan de hand van een cultuurhistorische beschrijving van het Amsterdamse wiskundeonderwijs wil ik laten zien hoe wiskunde en wiskundigen een plaats kregen of verwierven in dit zich snel ontwikkelende centrum van de wereldhandel; hoe zij zich staande hielden in tijden van felle onderlinge concurrentie of juist hogerop probeerden te komen; en hoe zij bijdroegen aan de verspreiding van nieuwe radicale filosofieën als die van Descartes en Spinoza.

Samen met Arjen Dijkstra werk ik aan het VIDI-project *The Uses of Mathematics in the Dutch Republic* van Fokko Jan Dijksterhuis. Wij hopen met dit project te kunnen komen tot een bijdrage aan een cultuurgeschiedenis van de wiskunde in de zeventiende-eeuwse Republiek, om daarmee te kunnen laten zien hoe een cultuurhistorische aanpak vruchtbaar kan zijn voor de wiskundegeschiedenis, maar omgekeerd natuurlijk ook hoe wiskunde past in ons beeld van de ontwikkeling van onze cultuur.

DE MOOISTE HEL OP AARDE

Joris Oddens

Een Boek. Ik schrijf een Boek. Ik schrijf een Boek over de Eerste Democratie van Nederland. Hoe vaak heb ik dit het afgelopen jaar al gezegd, met slecht geacteerd achteloosheid? Ongetwijfeld te vaak, want van het bewuste Boek staat nog geen letter op papier. Het eerste jaar is weldra voorbij en ik waan me al een specialist op mijn terrein, maar voorlopig ben ik dat nog vooral in mijn hoofd. Het leven was dit eerste jaar zoals ik het me in de hemel voorstel: opstaan en een boek openslaan, dag na dag na dag. Als ik kon kiezen, begon ik de rest van mijn leven ieder jaar een nieuw proefschrift. Ik kon kiezen, maar alleen voor een meerjarige overeenkomst. Volgend jaar wacht precies hetzelfde proefschrift, dat wel nog even geschreven moet worden. Door mij. Ik moet vorm en betekenis gaan geven aan alle kennis die zich in mijn hoofd heeft opgehoopt, dag na dag na dag. Een ellendig leven, leven zoals ik het me in de hel voorstel. Maar ook een uitdagend leven, een verslavend leven, een leven dat nooit gaat vervelen. De mooiste hel op aarde. Ik begin mijn tweede jaar met nog meer vastberadenheid dan het

eerste. Wanneer het vuur me in mijn hel aan de schenen wordt gelegd, zal ik denken aan het moment dat ik trots zal zeggen: ik heb een Boek geschreven over de Eerste Democratie van Nederland. Een Boek heb ik geschreven. Een mooi Boek!

NIEUWS EN AGENDA

Spinozapremie

Joep Leerssen, hoogleraar Moderne Europese letterkunde en oud-directeur van het Huizinga Instituut heeft de Spinozapremie 2008 toegewezen gekregen. Hij ontvangt de prijs op 19 november uit handen van minister Plasterk in de Nieuwe Kerk te Den Haag.

Subsidietoekenning

NWO, Gebiedsbestuur Geesteswetenschappen heeft subsidie verleend aan het internationaliseringsprogramma National Museums and National Identity seen from an International and Comparative Perspective, c. 1760-1918. Het Huizinga Instituut feliciteert Ellinoor Bergvelt (UvA), Debora Meijers (UvA), Lieske Tibbe (RU) en Elza van Wezel (Berlin, Institut für Museumsforschung) met deze subsidietoekenning.

Promoties

Clazina Dingemans is op 27 juni jl. gepromoveerd aan de Universiteit Utrecht. Haar dissertatie draagt de titel: *Rap van tong, scherp van pen. Literaire discussiecultuur in Nederlandse praatjespamfletten (circa 1600 – 1750)*.

- Op 16 september verdedigt **Krisztina Lajosi** (UvA) haar proefschrift getiteld *Opera and Nineteenth-Century Nation-Building. The (Re)sounding Voice of Nationalism* om 10.00 uur in de Agnietenkapel
- **Maartje Hoogsteijns** verdedigt op 17 september om 14.00 uur in de Aula van de UvA haar proefschrift getiteld *Artefact mens*.

14-21 september 2008

Internationale cursus **Cultural Transfer: Russia and Europe** in Sint Petersburg. Georganiseerd in samenwerking met Het Nederlands Instituut in Petersburg.

19 september 2008

Masterclass Prof. Christopher Bayly: *Overseas history, theory and practice*. Zie de omschrijving eerder in deze nieuwsbrief.

26 september 2008

Bijeenkomst **Werkgroep (Auto)biografie** Huizinga Instituut. Met lezingen van Monica Soeting, Jet van Dam van Isselt en Machiel Bosman.

Locatie: Oude Manhuispoort, Amsterdam, zaal C0.23.
Aanvang 14.00 uur

9 oktober 2008

Studiedag **Trends en thema's in de editiewetenschap**.
Waar: Huygens Instituut, Den Haag
Zie www.huizingainstituut.nl onder Agenda

31 oktober 2008

Verward van Geest

Symposium ter gelegenheid van het verschijnen van:
Verward van geest en ander ongerief. Psychiatrie en geestelijke gezondheidszorg in Nederland (1870-2005) van Harry Oosterhuis en Marijke Gijswijt-Hofstra
Waar: Tinbergenzaal, KNAW, Kloveniersburgwal Amsterdam
Tijd: van 13.00 tot 17.00 uur
Aanmelden: huizinga-fgw@uva.nl; of kijk op de website voor meer informatie.

31 oktober 2008

Symposium **De waarde van kennis**, georganiseerd door de Werkgroep Negentiende Eeuw.
Waar: Huygens Instituut, Den Haag
Informatie: dr. Ton van Kalmthout
(Ton.van.Kalmthout@huizingainstituut.knaw.nl)

26 november 2008

Masterclass Professor Lisa Jardine: *Exploring the traces of Anglo-Dutch relations through the Huygens family*. Zie de omschrijving eerder in deze nieuwsbrief.

28 november 2008

Atelier Literary Historiography and the 'Other'

This workshop is organized in collaboration with the Huizinga werkgroep 'New approaches to European Women's Writing' (NEWW)

Theme: literary historiography and the question of 'cultural heritage': how did our present day knowledge of historical literature get established and in what sense does literary criticism reflect this.

When: Friday 28 November, 11.00-17.00 hrs (Drift 23, room 0.12, Utrecht).

Coordination and information: dr. Suzan van Dijk, UU
(Suzan.vanDijk@let.uu.nl)

12 december 2008

Atelier Engagement en moderne literatuur, theorie en praktijk.

Over theoretische kwesties op het gebied van het schrijversengagement in de negentiende en twintigste eeuw.

Wanneer: vrijdag 12 december 2008 in Utrecht, locatie nog niet bekend.

Informatie en aanmelden: www.huizingainstituut.nl